

Motion till riksdagen 2011/12:Fö227

av Peter Hultqvist m.fl. (S)

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets beredskap enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	21 775 514	+150 000
1:2 Fredsfrämjande insatser	2 286 985	-140 000
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	8 961 634	+100 000
2:4 Krisberedskap	1 110 761	-55 000
2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 044 528	-55 000
Summa för utgiftsområdet	45 578 001	0

2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att Sverige ska vara ramnation för en nordisk stridsgrupp 2014.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att få fatta beslut om organisationstillhörighet m.m. för den verksamhet som bedrivs inom ramen för Försvarsmaktens logistikverksamhet m.m.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om SOS Alarm.

En ansvarsfull försvarspolitik

I tider av ekonomisk oro förväntas att landets regering agerar ansvarsfullt och kraftfullt för att värna jobben och landets unika kompetenser. Det nya personalförsörjningssystemet beslutades av en knapp majoritet borgerliga ledamöter i Sveriges riksdag. När det gäller såväl rekryteringen av yrkessoldater

Fel! Okänt namn på

som tidvis anställda kontraktssoldater så reses nu frågor kring förmågan att behålla personal under hela kontraktstidens längd, förutsättningarna för rekrytering – utbildning – övning samt regelverk och avtal.

De ekonomiska konsekvenserna av den nya personalförsörjningen är också oklara. Det finns ett kostnadstryck inom försvarsmakten med anledning av denna förändring. Exempelvis så har överbefälhavaren vid flera tillfällen framhållit att Försvarsmaktens budget behöver stärkas efter år 2014 om det ska vara möjligt att förnya insatsorganisationens materiel.

Om den nya personalförsörjningen inte lyckas riskerar Sverige om några år att stå inför stora problem. Totalt sett återstår cirka 10 000 befattningar att fylla. Troligtvis handlar det om ännu fler individer att rekrytera eftersom soldater kommer att sluta innan den planerade kontraktstiden avslutats. Detta i sin tur för med sig nya rekryterings-, utbildnings- och övningskostnader. Det finns dessutom en stor osäkerhet kring det ekonomiska resultatet av de rationaliseringar inom försvarsmakten som förutsätts. ÖB:s markering av behovet av ytterligare anslag för att upprätthålla den nya organisationen samt FOI:s studier om sannolikt högre personalkostnader måste också noteras i sammanhanget. Sammanfattningsvis så tyder det mesta på att den nya insatsorganisationen är strukturellt underfinansierad. Vi tillför därför i detta läge 150 miljoner extra till anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap. Vi anser också att ytterligare medel kan lösgöras genom rationaliseringar i högkvarterets organisation. Vi hänvisar här till SOU 2005:96 ”En effektiv förvaltning för insatsförsvaret”.

När det gäller materielförsörjningen är det av största vikt att svenska säkerhetsintressen värnas. För att slå vakt om det nationella oberoendet så är det en strategisk fråga. Marknadsanpassningar får inte leda till att svensk forskning och teknikutveckling försvagas. Att bibehålla och utveckla spjutspetskompetens är avgörande för både Försvarsmakten och industrin.

Internationella insatser

När det gäller antalet soldater i internationella insatser har vi socialdemokrater en uttalad ambition att bibehålla den nuvarande ambitionsnivå som Sverige befunnit sig på under de senaste åren.

Men de internationella fredsbevarande och fredsframtvingande insatserna har stort behov av välutbildade soldater och materiel från bland annat länder som Sverige, även i de FN-ledda insatserna. FN:s verksamhet på det fredsfrämjande området är både viktig och efterfrågad. FN är den organisation som har huvudansvaret för fred och säkerhet och dess verksamhet har en unik legitimitet. Vi har stött en utbyggd krishanteringsförmåga inom EU. Men vi ser samtidigt det behov av och den brist på resurser som finns i de FN-ledda insatserna. Tyvärr har Sverige endast ett fåtal personer ute i FN-ledda insatser idag. Vi vill se en bättre balans mellan FN-ledda insatser och övriga.

I vårt budgetförslag anvisar vi 140 miljoner mindre än regeringen till internationella insatser under anslaget 1:2. Vi föreslår ett minskat utrymme

2012 mot bakgrund av att insatsen i Afghanistan successivt ska fasa över till mer civila insatser i linje med den överenskommelse som finns mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och regeringen. Det är då rimligt att kostnaderna för insatsen successivt minskas.

Vi anvisar också medel till en fortsatt utfasning av insatsen i Kosovo.

Regeringen föreslår (yrkande 2) att Sverige även år 2014 ska vara ramnation för en nordisk stridsgrupp. Vi avvisar det förslaget. Sverige har tagit detta ansvar två gånger under år 2008 och under år 2011. Sverige har därmed tagit sitt ansvar och bidragit till EU:s snabbinsatsstyrkor för fredsfrämjande insatser. Att vara ramnation är ekonomiskt, organisatoriskt och ledningsmässigt krävande. Vi är beredda att Sverige även fortsättningsvis ska bidra till EU:s fredsfrämjande insatser, men inte som ramnation. Försvarmakten bör lägga all kraft på att genomföra uppbyggnaden av insatsorganisationen.

Förvarsindustrin – säkerhetsintresset, forskning och utveckling

Sverige har, som militärt alliansfri stat, en lång tradition av en stark och konkurrenskraftig försvarsindustri. Denna har inte bara försett, och förser, landet med materiel utan också med kunskap och oberoende samt tillgång till viktiga militära och industriella samarbeten. Vi understryker därför vikten av nära samverkan mellan regeringen, Försvarmakten och Förvarsindustrin för att värna svenskt kunnande och intressen. Vi måste långsiktigt upprätthålla kompetens och förmåga till teknikutveckling.

Förvarsutskottet har på socialdemokratiskt initiativ understrukit att det ankommer på regeringen att aktivt driva frågan om de svenska säkerhetsintressena. Dessa måste tydliggöras som en signal till såväl industrin som EU. I avvaktan på att detta konkretiseras föreslår vi en satsning på forskning och utveckling när det gäller nanoteknik, sensorer och undervattensteknik. Den svenska kompetensen när det gäller undervattensteknologi är av särskild betydelse.

Att upprätthålla den är strategiskt såväl från industriell som säkerhetspolitisk horisont. Vi förordar således en satsning på detta område som är av stor nationell betydelse. Vi anvisar därför 100 miljoner mer än regeringen under anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.

Regeringen begär ett bemyndigande att under 2012 få besluta om uppgradering av upp till 10 stycken JAS 39C/D till E/F om Brasilien eller ett annat land väljer att anskaffa sådana. I händelse av ett sådant beslut är inte konsekvenserna för försvarsekonomin och för Försvarmaktens materielförsörjning redovisade. Enligt vår mening är en fortsatt uppgradering av JAS C/D på sikt nödvändig för att systemet ska vara modernt även efter 2020. En sådan uppgradering ska emellertid utgå endast från svenska operativa behov. Vi förutsätter att en uppgradering kan ske utifrån rent svenska operativa krav även om en utveckling för ett annat lands räkning bli aktuell.

Fel! Okänt namn

Försvarsmaktens logistikverksamhet

Regeringens redovisning av rationaliseringen inom logistikverksamheten ska ger inte svar på hur de förväntade besparingarna ska realiseras. Regeringen avser att överlämna ansvaret för att lösa detta till Försvarsmakten och Försvarets materielverk. Regeringen har trots två utredningar inom området ännu inte kunna formulera viktiga ramverk för hur rationaliseringsarbetet ska genomföras. Det saknas tydliga ställningstaganden av regeringen för vilken verksamhet som bör kvarstå i Försvarsmakten, vad som fortsatt ska vara statlig verksamhet och ingå i Försvarets materielverk eller om viss verksamhet kommer att överföras till industrin eller överföras i bolagsform och i förlängningen eventuellt privatiseras. Vi vill i sammanhanget understryka vikten av leveranssäkerhet i logistikverksamheten så att Försvarsmaktens operativa effekt kan säkerställas. Vi avstyrker därför regeringens begäran om bemyndigande att själv få besluta om organisationstillhörighet för logistikverksamheten. Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur logistikverksamheten ska effektiviseras. Efter två utredningar med åtföljande remissomgångar borde det finnas tillräckligt underlag för att nu ta tydlig ställning.

Effektiviseringar inom krisberedskapsområdet och SOS Alarm

Det är av fundamental betydelse för hela samhället och alla medborgares trygghet och säkerhet att nödnumret 112 fungerar på ett bra sätt. För den som befinner sig i en nödsituation räcker det med ett enda samtal till nödnumret 112 för att nå samhällets alla räddningsresurser.

Det är SOS Alarm som på statens vägnar ansvarar för nödnumret 112 och de möter varje dag tusentals människor som behöver hjälp i samband med olyckor och vid akuta sjukdomstillstånd. Under det senaste året har det kommit in ett antal anmälningar om att sjuka och nödställda ringt 112 men inte fått den hjälp som varit nödvändig. Enstaka misstag riskerar alltid att inträffa men Socialstyrelsen har gjort en analys och kommit fram till att problemet med bedömningar och prioriteringar är nationellt. Socialstyrelsen har därför inlett en landsomfattande granskning av SOS Alarm. Socialstyrelsen ska även granska problemen med bedömningar och prioriteringar. De ska också granska personalens kompetens och hur den följs upp av SOS Alarm för att säkerställa att alla bedömningar håller hög kvalitet. Staten äger 50 procent i SOS Alarm och avtalet om nödnumret 112 tecknas av Försvarsdepartementet. Kvaliteten i den hjälp och service som ges genom nödnumret 112 måste säkras.

Krisberedskapen är en angelägenhet för hela samhället, inte bara för staten. Organisation och system för samverkan, övning och utbildning inom krisberedskapsområdet har byggts upp under ett antal år och verksamheten har

Fel! Okänt namn på

expanderat. Vi förordar att det tillsätts en säkerhetsberedning, vilket vi också beskriver utförligare i en separat motion.

Vi föreslår att anslaget 2:4 Krisberedskap reduceras med 55 miljoner kronor. Vi föreslår också att anslaget 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap reduceras med samma belopp. Dessa båda anslagsposter omsluter idag sammanlagt drygt 2 miljarder kronor. Verksamheten utgör en del av de samlade åtgärder som byggs upp med samverkanspartners inom såväl näringsliv som annan offentlig förvaltning. Även inom detta område finns det utrymme för både rationalisering och effektivisering. I avvaktan på tillsättandet av en särskild säkerhetsberedning så anser vi att detta arbete ska inledas. Verksamheten bör utsättas för ett mindre rationaliserings- och omvandlingstryck för att stimulera fram tydligare prioriteringar inom respektive anslagsområde.

Stockholm den 4 oktober 2011

Peter Hultqvist (S)

Åsa Lindestam (S)

Clas-Göran Carlsson (S)

Eva Sonidsson (S)

Peter Jeppsson (S)

Anna-Lena Sörenson (S)

Roza Güclü Hedin (S)